

in navdušeni kličemo: Čast in slava vam, mili rojaki! Živila slovenska domovina! Gorka hvala tudi „Gospodarju“, kateri je po mnogoletnem težavnem delovanju k zmagi največ pripomogel. V Trstu imamo zdaj vedno 600 do 800 bolnih in ranjenih vojakov, ktere prevažajo v tukajšnje bolnišnice iz Hercegovine. Z ganljivo potrpežljivostjo prenašajo svoje bolečine in žalujejo le po tem, da jim ni mogoče več še vojskovati za svobodo kristijanov. Marsikteri je že umrl, in počiva na tukajšnjem pokopališču, daleč od drage očetnjave. — Šadu imamo letos v Trstu na prodaj, da že dokaj let ne toliko, tedaj je tudi po ceni. Fig dajejo kmetice 10 za en krajcar, sliv en kilo za 4 krajcarje, enako lepih jabelk, breskev se dobi kilo za 6 do 10 krajcarjev; dobrega sladkega grozdja pa sem kupil kilo za 14 krajcarjev. Trst bi tedaj ne bilo predrago mesto, ker je tudi kava, riž, petrolej, čaj itd. po ceni, a naše mestno starešinstvo nam vé že na drugi strani račun zasoliti; kajti od vsakega vedra vina pobira nad 5 fl., od pive nad 4 fl., od vsakega vola 8 fl. davka. Ko bi se varčno in pametno gospodarilo, bi polovice tega ne bilo treba. A tu je žalibog vse grajanje — bob v steno; Lah ima svojo trmo!!

Iz Slov. Bistrice. (Grdo vrezala) sta se nemčurja Nasko in Soršak v tožbi zoper volivca g. Šerbelja in g. Razgoršeka. V soboto je bila sodnijska preiskava sklenjena, vodil jo je tukajšnji adjunkt g. Haslinger. G. Šerbelj iz Hošnice je bil od Nasko-Soršaka tožen, da bi bil kot volilen mož od župana g. Mlakarja denarjev prejel, tedaj podkupljen bil, in res je bilo potrdenje naših dveh poslancev zaradi te tožbe odloženo. Natančna preiskava, pri kateri sta bila tudi Razgoršek, volilee iz Žabujeka in nadučitelj Laporski priče, je pokazala, da Šerbelj od g. Mlakarja ni prejel nič denarja, kakor onih par goldinarjev, ktere mu je srenja za pot k volitvi odmerila, kar pa je celo navadno, ker srenje sploh tukaj svoje volilce za stroške odškodujejo. Nasko in Soršak sta nesla iz sodnije dolge nosove; o Šerbeljevi in Razgorškovi nedolžnosti se je takoj v graški deželni zbor telegrafiralo. Čudno je le, da se bistriški mestjani ravno za kmetske volitve toliko brigajo; ko so imela voliti mesta in trgi, se ni vdeležil volitve niti eden Bistričan. Kako lahko bi si bili izvolili svojega Seidla!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Iz Gradca piše eden izmed naših gg. poslancev „Slov. Gospodarju“, da Slovenci od nemških liberalcev nimamo ničesar dobrega pričakovati, bolj pravični so nemški konservativci. Slovenski poslanci so napravili poseben zbor ali „klub“ ter se o vsakej reči prej porazumijo, kakor se nje v deželnem zboru lotijo. Liberalna večina ni volila nobenega Slovenca v velevažni finančni odsek, kder se denarstvene reči

dežele Štajerske pretresujejo, preden pridejo pred zbornico. V druge menj važne odseke so izvolili dr. Dominkuša in prof. Žolgerja. Stari deželni odbor nasvetuje štedenje — šparanje — ali iz predloženega proračuna za l. 1879 to ni preveč razvidno; stroškov deželnih je nastavil 4,379.298 fl. tedaj celih 461.468 fl. več, kakor lani. Kako bode Štajerci toliko zmogli, je težko dopovedati, ker zrnje in vino strašno zgublja na ceni! — Na Kranjskem se Slovenci in nemčurji hudo trgajo, nemčurji hočejo potrebno slovensko gimnazijo v Kranju za vselej zatreti, nepotrebno nemško v Kočevji pa ohraniti, tudi hočejo imenovanje učiteljev krajnim šolskim svetom vzeti in vse deželnemu svetu izročiti; enako so lani storili naši Nemci v Gradcu! Kako hudo ljudje trpijo zavolj oderuhov, nam priča to, da so konservativni poslanci v Tropavi, Brnu, Lincu in Saleburgu za opetno uvedenje postave zoper oderuštvo, isti poslanci tirjajo tudi preuredbo volilnih redov, najbolj tirjajo to Čehi, Salisburčani in G. Avstrijčani, zoper nove šolske postave in naredbe se pa povsod pritožuje; celo liberalni baron Hammer-Burgstall je v Gradcu tirjal, naj se enkrat preneha z večnim spreminjevanjem šolskih knjig, naj bi se starem bolj prizanašalo! V Saleburgu zahtevajo še, naj se legaliziranje pobotnic pa notarjih ne tirja več tako strogo, kakor sedaj; sploh od vseh strani letijo strele na dosedanje toliko hvalisano ali strašno slabo gospodarenje liberalcev! Čehi v Pragi in Brnem so nasvetovali pismo do cesarja, naj bi ta pozvali nove ministre, ki bi na podlagi novih in pravičnejših volilnih redov poskusili porazum in spravo med avstrijskimi narodi in deželami. Predarelska dežela je izvolila skoro same konservativce in bilo je pričakovati, da dobi deželnega glavarja iz konservativne večine; to se ni zgodilo, ampak deželni glavar njej je dan iz liberalne manjšine; vsled tega pa konservativni g. plem. Glim ni hotel sprejeti časti glavarjevega namestnika. — Svitli cesar so pri vojaških vajah bili na Tirolskem in pri tej priliki rekli, da ne bodo trpeli, da bi Italijan le za pečenj Tirolske zemlje vzeli. Na Dunaju se pogovarjajo zopet naši ministri z magjarskimi, najbolj zastran Bosne in Hercegovine. Namisljajo za oskrbovanje pridobljenih dežel sestaviti posebno komisijo; predsednik bi njej bil baron Švegel, rodом Slovenec, in g. Vlasie, rodом Hrvat. Tudi bo treba skrbeti za več denarjev, zlasti če se hoče še letos vzeti Novipazar, kder bo z Albanci gotovo prišlo do boja. Magjarski nekateri poslanci grdo rogovilijo zopet za Turka in hočejo, naj se Bosna in Hercegovina zopet izroči sultanu, tudi hočejo ministra Tiszaža tožiti, zakaj je privolil v zasedenje turških dežel. Velevažno je pismo svitlega cesarja do Hrvatov, v katerem se tem naznanja, da je čas blizu, ko bodo vse hrvatske pokrajine združene v eno kraljestvo, tedaj tudi Dalmacija in Bosna z Hercegovino!

Vnanje države. Rusi se pomikajo vedno dalje proč od Carigrada, ob enem se ruski in turški državniki pogajajo o izpeljavi mirovnih pogodb, Rusi tirjajo 310 milijonov rubljev. Nemški cesar prevzame te dni zopet vladovanje novega nemškega cesarstva, ki še vedno omahuje in ne vé, ali bi še z liberalci dalje vleklo, z Judi in freimaurerji, ali verski mir naredilo z sv. katol. Cerkvo. — Holandski 61-letni kralj je na enkrat dobil nepričakovano veselje do ženitbe, snubi 20-letno neko nemško princesinjo. Najslavniši zemljepisec nemški dr. Petermann se je pa obesil, ker ga je mlada žena preveč dražila, katero je v svojih starih dnevih vzela. Čudno je tudi to in pomenljivo, da celó nemški posvetni učitelji tirjajo, naj se krščanski nauk po 4 ure na teden nči v šolah, 2 uri ste jim premalo. — Francoski škof Freppel je v pesbnem pismu Juda in freimavrerja Gambetta, ki je naznanil uničenje sv. kat. Cerkve na Francoskem, tako krepko zavrnil, da Gambetti celó frajmaurerski listi očitajo neprevidnost, zakaj je pred časom razkril antikristove namere francoskih republikancev. Angleži se močno čemerijo in jezijo nad breo, katero jim je dal Šir Ali v Afganistanu, ker ni hotel sprejeti angleškega poslanstva. Najrajše bi z vojsko mahuli nad njega, ali britke skušnje l. 1842. jih strašijo; takrat so z 100.000 ljudi marširali v Afganistan, ali samo 1 zdravnik je všel, drugi vsi bili so umorjeni!

Bosna in Hercegovina ste naši, iz dobra nas ne bo nihče iz nju spravil, najmenje nemški in magjarski Turki. Če hočemo Avstriji obraniti Dalmacijo in Istrijo in jej pot do morja in kupčijske steze v južne in jutrove dežele obraniti, tedaj je potrebno zasesti ovi dve deželi. Kdor tega ne sprevidi, ta je slep ali pa ni resničen prijatelj in zvest sin Avstrije. Tudi so žrtve tolike, da smo si deželi res že priborili; samo za Bosno je trebalo 4 vojne oddelke ali kore na bojišče odposlati. Od teh je oddelek generala Bienertsa 27. sept. prišel pred Zvornik, ki se je našim sam rad podal, 28. sept. je Bienertsa sam obhajal svoj slovesni vhod in na trdnjavi je prvič zaplapolala slavna avstrijska zastava, polumesec turškega sultana je zginit; v trdnjavi so naši zaplenili 41 kanonov, mnogo streliva in živeža. General Szapary in njegov oddelek trebi upornikov tiste planine, ki so med Bosno pri Doboju in Maglaju naprej proti Olovemu in Sarajevu, Waldstätten se je podal v Kladanj, ker po planinah se klatijo številni vstaši in nadlegujejo naše voznike. Pri Doboju je voda most podrla. Turški vstaši se zbirajo sedaj večidel v Višegradu ob Drini. Mesto je močna trdnjava, črez Drino ima sloviti zidan most, v mestu je baje veliko in najboljšje turške artilerije. Ali pomagalo ne bo Turkom vse to čisto nič, posebno, če bodo naši Višegrad tudi tako opazno, naglo in krepko zgrabili, kakor je vojvoda Würtemberg trdno in nevarno Livno prijel in v 24 urah v oblast dobil. Ta izvrstni general

je namreč 4 brigade tako napotil iz Travnika, Jajca in Dalmacije, da so opoldne 26. sept. bile 3 brigade naglo zajele mesto od 3 strani in drugi den 27. sept., ko je tudi general Czikoš iz Dalmacije pritisnil, popolnem obkolile. Bile so to brigade generalov Vileca, nadvojvode Jovana Salvatorja, Pistoryta in Czikošja. Vojaki so na poti veliko trpeli, pot je bila dolga in po samih skalinah in pečevji. Vrh tega je večno dež bil. Ali vkljub temu so brž kanone navrli in iz njih ob 8. uri zgodaj začeli sipati v mesto krogelj in ognja, celi den je gromelo 38 kanonov, da se je mesto z okolico vred treslo; Turki so marljivo streljali še bolj pa kričali: allah, allah. Ob 5. uri popoldne je Livno na večih mestih začelo goreti in Turki so hotli 2krat iz trdnjave vdreti, bili so pa vselej od naših regimentov v mesto zapodeni nazaj. Zvečer so morali kanonirji bliže k mestu, da bi drugi den pešaki laglje trdnjavo naskočili. Ali tega ni trebalo. Zgodaj 28. sept. so se Turki podali, med njimi 1 regiment Arabov, ob 9. uri je vojvoda Würtemberg slovesno vahal v mesto! Z pridobitvo Livna je nova steza za oskrbovanje naših vojakov odprta, namreč od morja pri Spljetu nad Sinj, Livno, Kupreš v Jajce in Travnik! Isti den, 28. sept., je palo zadnje pribežališče hercegovinskih Turkov, namreč trdnjava Klobuk tik črnogorske meje; kakih 400 Turkov je v Črnogoro zbežalo, kder so orožje položili, drugi so se pa v Klobuk potegnili in 5 dni srdito branili; naposled so naši kanonirji ovo turško gnezdo, ki je na visoki skali pozidano, razvrgli, Turki so pa storili skoro vsi junaško smrt, le malo bilo je še živih, ki so se 28. sept. udali; naši so zaplenili 2 kanona in mnogo pušek. Od reg. 27. Belgier sta nadlajtnant Wagner in lajtnant Weinberger mrtva; Klobuk je general Jovanovič dal popolnem podreti!

Za poduk in kratek čas.

Zasedenje Hercegovine.

I. Zraven generala Filipoviča se je ne samo spreten in prebrisan, ampak tudi srečen skazal še med vsemi sovrstniki najbolj slavni podmaršal Jovanovič. Celo veliko, težko pristopno Hercegovino je cesarju pridobil z najmanjšimi žrtvami. Vsi drugi generali so cesarja prosili za pomoč, Jovanovič edini je z prvič mu odmerjeno 18. divizijo shajal od srečno pričetega kraja do še bolj srečno dognanega konca. To je sijajni dokaz, kako vrli bili so njegovi junaki pa tudi kako opaznega vojskovo so imeli. Zoper sosede Hercegovincev, svobodo ljubeče Krivošćijane l. 1869. cel oddelek avstrijske vojske ni opravil nič pod generalom Auerspergom, ki bi bil skoro sam ulovljen, general Jovanovič pa je z 16.000 ljudi veliko Hercegovino pobrisal Turkov v 2 mesencema, to pa še z malimi lastnimi zgubami. Zato pa domači in tuji